

Liga se je uklonila Mussoliniju!

Svet lige narodov je prepustil zadevo italijansko-grškega konflikta poslaškiemu svetu v Parizu. Mussolini pa tudi s tem ni zadovoljen. Veliki ligasi so zavezali jezike malim državam. Mala ententa še vedno protestira. Grki upajo, da jim bo Jugoslavija pomagala, če pride do vojne. Italijani so okupirali še tri otoke v bližini Krfa.

NOVEJŠE VESTI.

Nadaljnji tisoč Italijanov se je krcalo na Krfo. Italijani so tudi svedli vojaško cenzuro za časopis, brzojavke in pisma. Mussolini je hudi na ameriško časopisje, ki ga je pričelo namilo prijemati.

Zeneva, Švica, 7. sept. — Svet Lige narodov se je povlekel v luknjo — kakor je zahtevala Italija — in prepustil italijansko-grški spor poslaškiemu svetu v Parizu v rešitvi. Da pa pokaže svetu, da ni spal, je svet Lige narodov naslovil na poslanike "primerne sugestije" glede sporne zadeve.

Celih šest dni se je svet Lige narodov prepiral, kaj naj stori s apelom Grške, ki se je obrnila na Ligo za intervencijo v konfliktu s Italijo radi umora italijanskih razmejnih komisarjev, a naposled je sklenil, da ne stori nič — kakor je hotel Mussolini.

To pa še ni vse. Svet Lige narodov — v katerem sede veliki zavezniški in nekatere večje nevturalne države — je tudi odgovoril zborovanju Ligin skupščine, v kateri sede delegatje vseh držav, ki so članice Lige, torej tudi malih držav, iz razloga, da delegatje malih držav ne bodo odprto debatirali o okupaciji Krfa in nezmožnosti Lige, da bi poravnala prvo razprtijo in preprečila vojno, zakar je bila predvsem ustanovljena.

Dve uri je trajala razprava večraj, predno je bilo sklenjeno, da se vprašanje Italije in Grške prepusti poslaškiemu svetu. Zastopnik Italije Salandra je naznanil, da sprejme zaključek s nekaterimi pridržki. Edini Hjalmar Branting, zastopnik Švedske, je vztrajal do konca, da mora Liga rešiti to vprašanje; on je bil tudi edini, ki je govoril o okupaciji Krfa, dočim so ostali strogo molčali o Krfu, češ da stvar bo avtomatično rešena kakor hitro Grška plača odškodnino Italiji.

Angleški zastopnik Robert Cecil je v zadnjem hipu opustil boj, ki ga je vodil zadnje dni za intervencijo Lige. Dejal je le, da mora Liga preizkusiti dokazati, dali je zmogla baviti se s takimi problemi v bodočnosti.

Mussolini noče kompromisa.

Pariz, 7. sept. — "Le Matin" poroča, da je Mussolini izjavil večraj pred poročevalci sledeče: "Nobena stvar me ne prisili, da bi pustil ali sprejel kakršenkoli kompromis v naši zadevi z Grčijo. Ženevska skupščina ne bo nikdar sodila o grškem pregrešku nad Italijo."

Poslaški svet bo sodnik.

Pariz, 7. sept. — Poincare je naznanil snodi, da ima pozitivna zagotovila, da se bo Mussolini pokoril zaključku poslaškega sveta glede italijansko-grškega spora. Drugo uradno naznanilo se glasi, da Italijani izpraznijo Krf avtomatično tisti dan, ko Grška plača zadnji obrok odškodnine za umorjene komisarje. Odškodnino določi poslaški svet. Italija je proti temu, da bi poslaški svet določil odškodnino.

Poslaški svet se je pričel danes baviti s svojo novo nalogo. V tem svetu je zastopana tudi Amerika. Na podlagi sugestij sveta Lige narodov naj poslaški svet naloži Grški odškodnino, sprejme njeno poročilo v vsoti 50 milijonov lir, ki se naloži v Švici in določi še druge pogoje zadoščenja, ki gre Italiji. Naert sugestij je delo španjskega delegata v svetu Lige narodov.

Pašić pri Poincareju.

Jugoslavanski ministrski predsednik in minister zunanjih zadev

Beneš ter rumunski delegat Lige narodov Tibulaco so večraj obiskali Poincareja in mu v imenu male entente predložili zahtevo, da Francija preneha podpirati Italijo, če noče izgubiti malih zaveznikov.

Grki se zanašajo na Jugoslavoane.

Atene, 7. sept. — Grški minister zunanjih zadev Alexander je dejal v razgovoru s poročevalci, da je Jugoslavija sicer nevturalna, toda grška vlada ne more prikriti svoje zadovoljnosti nad pisavo belgradskega časopisa, ki obeta pomoč Grški, ako bo treba s orožjem zadržati Mussolinijev imperializem.

Grki ne pričakujejo vojne, upajo pa, da bodo imeli Jugoslavijo (Dalje na 3. strani.)

Privatni plovbeni interesi zopet na preži.

PRIZADEVAJO SI DOBITI V SVOJE KREMPLJE AMERIŠKE LADIJE PO NIZKI CENI.

Pri tem se poslužujejo svijače in groženj.

Washington, D. C. (Federated Press). — Organizacija ameriških brodolastnikov National Merchant Marine Association se je obrnila na vlado, da sprejme predloge, katere so napravili privatni interesi za obratovanje trgovskega brodogoja. V tem delu brodolastnikov se skrivajo znamenja, da se privatni brodolastniški interesi jeze, ker niso mogli dobiti v svoje roke vladinega brodogoja po pogojih, ki so jih izrekli, in da se bodo združili s tujezemskimi plovbenimi interesi, da spode ameriške ladje z morja.

Kar se smatra za prikrito grožnjo, ali se osvoji ali uniči brodove, katerega zdaj kontrolira vlada s pomočjo plovbenega odbora, se vidi v besedah člana senata Združenih držav, Joseph E. Ransdella iz Louisiane, ki kulisari v interesu privatnih plovbenih interesov, organiziranih v National Merchant Marine Association, ako zanje ne zakonira. On je namreč predsednik te organizacije privatnih plovbenih interesov.

"Na pr. nemške ladje se lahko srečajo s ameriški zastopniki in lahko spodrežejo vsak prazen, ki ga odbor napravi," pravi senator Ransdell v svoji izjavi. "V takih razmerah ne morejo obratovati ameriške ladje, ki so privatna lastnina."

Senator Ransdell opozarja na veliki gubitek, ki ga je napravila ameriška vlada, ko je imela ameriške železnice v vojnem času pod svojo kontrolo, na to pa vprašuje, kakšne uspehe pričakuje vlada, ko se pomeša v svetovno konkurenco, ko ni mogla obratovati s profitom takega monopola, kot je železniški sistem.

Ko se je vrnilo izredno kongresno zasedanje, je bil Ransdell med vodilnimi zagovorniki subvencije predloge. Povedal je, ako hočejo Združene države zgraditi uspešno trgovsko mornarico, tedaj morajo izvršiti, kar so storili drugi narodi, ki so subvencionirali plovbeno interese.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Baroni antracitnega premoga so baje sprejeli pogoje gubernerja Pinchoja.

Priče so prvič razgallile terorizem kukluskov v Oklahomi.

Mehiški delavci so tudi v Zdrui držvalah peoni.

Japonski pomožni fond kmalu doseže pet milijonov dolarjev.

Inozemstvo.

Kolera je izbruhnila med japonskimi begunci v okolici Jokohame.

Japonski preti finančna kriza; banke so dobile 30-dnevni moratorij.

Devetintrideset Američanov izgubilo življenje na Japonskem.

Liga narodov si je umila roke in oddala zadevo Italije in Grške poslaškiemu svetu v Parizu.

Italijani okupirali še tri grške otoke.

Nov kaos v Nemčiji, ko je marka padla na 25 milijonov za dolar.

ZBOROV. 17. OKRAJA RUDARSKE ORGANIZACIJE.

MESTNI ŽUPAN POZDRAVIL ZBOROVALCE.

Odbori so izvoljeni.

Charleston, W. Va. (Izvirno poročilo T. Prassel). — Dne 4. septembra ob desetih dopoldne je prišla konvencija 17. distrikta rudarske organizacije U. M. W. of A. Navzoči je več kot štiri sto delegatov. Zdi se, da dozdaj še ni bila nobena konvencija 17. distrikta tako dobro obiskana kot sedanja.

Konvencijo je otvoril s priličnim nagovorom C. F. Keeney, distriktni predsednik. Takoj prvi dan so kritizirali John L. Lewisa, predsednika rudarske organizacije U. M. W. of A., ki pa ni bil navzoč. Mogoče je vedel, kaj ga čaka na konvenciji, pa ga ni bilo blizo.

Konvencija je izvolila potrebne odbore. V odbor za pravila je bil izvoljen Sam Kirm iz Ekdala, W. M. Smith iz Geyssja in J. M. Cain iz Caroline. V odbor za resolucije so bili izvoljeni Joe Morton iz Bradyja, Ed Phalen iz Putneyja, E. M. Smarr iz Wiatta, Elmer Carriere iz Tunneltona, Edgar Holstein iz Hadaltona. V odbor za pritožbe so bili izvoljeni Frank Miley iz Mount Clara, John Bille iz Wendela, William Hughes iz Whitesville, Hobard Cundiff iz Worda in Veto. Muntell iz Clarksburga. Odbor za pravila: Armando Follie iz Wendella, James Hart iz Morgantowna, Charles Payne iz Roda, William Metcalf iz Hartforda, W. T. Dadishman iz Graftona. Odbor za odgovor proti odbornikom Charles Sarnelli iz Monongaha, John Greenway iz Carbonala, J. T. Meadows iz Dorothyja, John Pope iz Ekdala in Mace Priest, iz Newburga.

Zborovanje je pozdravil mestni župan W. W. Wertz. Rudarji so odpirali oči, ko so slišali župana, kako je kritiziral okraj Logan. Naglašal je, da se moramo rudarji ravno tako združiti pri volitvah kot se združimo na konvencijah.

C. F. Keeney je povedal, da ni mogel dve leti delati za organizacijo, ker so ga oblasti preganjale in so ga vlačili po sodnijah. Tudi zdaj ne more povedati, kdaj ga puste v miru. Apeliral je na delegate za podporo in obljubil John L. Lewisa kot nesposobnega, ker je privolil, da je ves 29. distrikt v Zapadni Virginiji izgubljen.

KLANOVI V GEORGIJI NIČ BOLJŠI.

Macon, Ga. — Charles H. Garrett, državni pravdnik, ki pripravlja in zbira obtežilni material proti sedem osebam, obtoženim, da so bile druge osebe, izjavlja, da so člani Kukluskla zapolnjeni v stvar. On pravi, da ima dokaz, da so obtoženci člani Kukluskla.

ALI SO PREMGOVNIŠKI BARONI RES ODNEHALI?

ALI SO IZGURALI NOVO POREZ?

Rudarji predložijo svoj odgovor.

Harrisburg, Pa. — Tukaj se je razširila vest, da so premogovniški podjetniki pristali na sugestiji gubernerja Pinchoja in so odnehali od svojih zahtev.

Na kaj so pa pristali podjetniki?

Na 10-odstotno povznanje moze in odnehali so od razsodišča, na katerega bi rudarji nikdar ne pristali zaradi slabih izkušenj, ki so jih imeli s razsodiščem v preteklosti.

Z drugimi besedami pomeni to, da so podjetniki tam, kjer so bili v tork. Take vesti so se že v tork širile po mestu in niso torej nič novega.

Rudarji se niso odgovorili na sugestije gubernerja. Zastopniki rudarjev tudi ne morejo odgovoriti, dokler gubernerjevih sugestij ne predlože odboru za mesdno lestvico in dokler ta odbor ne izreče svoje zadnje besede. Seja tega odbora je pa pričela šele ob eni popoldne. Ko bo seja končala, bodo zastopniki rudarjev odgovorili na sugestije gubernerja.

Med rudarji prevladuje mnenje, da podjetniki zopet manevrirajo. Radi bi svrgli krivdo za stavko na rudarje. Za to se na eni strani vdajajo gubernerjevim sugestijam, na drugi strani jih pa odločno pobijajo. To je že precej stara igra, ki jo ponove, kadar se sklepa nova pogodba.

Medtem ko na ta način zavlačujejo pogajanja, pa prav pridno stekajo, koliko bo znesla povznanja medna na leto in da je treba podražiti premog, da ne bo izgube. Tako se počasi ustvarja v javnosti mnenje proti rudarjem, da prjene ljudstvo misli, ako bi rudarji ne zahtevali povznanja moze, ki se premog ne podražil.

Finančno močvirje v Nemčiji.

Cene se izpreminjajo vsako uro. Delavci morajo delati tri dni za funt mesa.

Berlin, 7. sept. — V nobeni državi na svetu, odkar pomni zgodovina, še ni bilo takega kaosa, v katerem tiči danes Nemčija.

Upanje, da bo Stresemannova vlada stabilizirala marko, se je razblinilo. Marka prenehoma pada in večraj je bilo milijon mark za dva centa in pol, oziroma 25 milijonov mark za ameriški dolar.

Visoke cene živil, kakršnih ni nikjer na svetu, se zdaj podvoje vsako uro. Funta masla je večraj popoldne stal tri milijone mark, danes zjutraj štiri milijone, o pol dne šest, ob petih popoldne osem, zvečer pa petnajet milijonov mark. Funta mesa je bil večraj tri milijone, danes je pa devet milijonov mark.

Medtem, ko trgovalci izpreminjajo cene vsako uro, se pa izpreminjajo mezde delavcev enkrat v tednu. Delavce mora danes delati tri dni za devet milijonov mark, kolikor stane funt mesa.

Diplomati, trgovalci in delavci se strinjajo v eni misli, da tako ne more iti dolgo in nekaj se mora zgoditi.

Vlada namerava izdati nemške dolare. Uradnega poročila o končanju pasivne resistence v Ruhrju še ni.

ZBOROVANJA DRŽAVNIH DELAJSKIH FEDERACIJ.

Frankfort, Ky. — Državna delavska federacija je izdala poziv za konvencijo, ki prične dne 10. septembra t. l. v tem mestu.

Detroit, Mich. — Državna delavska federacija bo obdržala svojo konvencijo v tem mestu, ki prične v tork dne 16. septembra.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo jasno in mrzlo. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 67, najnižja 59. Sonce izide ob 6:22, zaide ob 7:14.

TAKA JE USODA DELAVCA.

San Francisco, Cal. — (Fed. Press). — John Shephard je bil star 75 let, ko je izgubil delo. Bil je zastavničar pri železniški družbi Southern Pacific, in ko so mu oslabile oči, ga je družba odpravila. Pred par dnevi je dal zadnji dolar žen, odšel na moraki breg in skočil v morje. Rešili so ga in odpeljali v mestne zapore. "Pustite me umreti!" je prošil policaje. "Star sem 75 let in delam že od sedmega leta. Zdaj sem prestar in nihče me ne mara. Pustite me umreti!"

KLANOVSKI TEROR V OKLANOMI RAZGALJEN.

NAJBOLJ PRILJUBLJENO MU- ČILNO ORODJE JE BIL BIČ.

Žrtve klanovskega fanatizma so pretepli, da je koža visela od njih.

Oklahoma City, Okla. — Al-drich Blake, zagovornik državne vlade, je podal častnikarjem izpovedi priš, katere povedo, kakaj je gubern J. C. Walton proglasil vojno stanje v okraju Tulsa.

Izpovedi priš obsegajo 1.200 strani in na vseh teh straneh se ponavljajo činista povest o brutalnem blišanju do krvi, ki so ga izvršili klanovi. Predloženi dokazi vodijo direktno pred vrata Kukluskla, izvemski dve izjemi. Noben tujezemec ni osumljen teh barbaričnih činov, ravnotako jih ni obdolžen noben mešan v Tulsa, ampak obtoženi so samo člani Kukluskla.

Klanovec, ki so širili strah in grozo, niso nikdar prišli, dokler ni bila vspostavljena vojaška oblast. Ravnotako ni bila nikdar uvedena preiskava zaradi teh grozodejav, dokler ni država posegla s krepko roko vmes.

Natančno se ne bo izvedelo nikdar za vse podrobnosti o teh grozodejstvih. Ljudje so bežali pred temi grozovitimi in nekaj tucatov meškanov iz Tulse je zapustilo mesto. Vsak človek bo hitro zapustil mesto, ako so ga pretepli tako, da je visela koža s njega, poleg so mu še zagrozili, da ga umore, ako izpove, kdo ga je bilal.

V neko hišo je vdrle dvajset klanovcev in so pretepli gospodarja vpišo njegove žene, ki je bila v blagoslovljenem stanu. Posledica je bila prezgodnji porod. Nekega starčka so pretepli, ker je kritiziral razmere v neki lokalni šoli. V nekem slučajju so odgnali ženo in moža ponoči in iz postelje ven na plan in ju neumiljeno bical. Obtožena sta bila, da prodajata pivo.

Biš je pleten iz umnja. Je tri palec širok, štiri čevlje dolg, konci biča pa končava v tri konce. S takim bičem so našli žrtvi do petdeset pa tudi več udarcev. Ko je bila eksekucija končana, je žrtvi visela koža s telesa v eunjah.

Neka žena je izpovedala, da so jo ponoči vzeli iz postelje v spodnji obleki. Odvedli so jo na samoto, na kar je pričel padati bič po nji. Pričela je kričati in nekdo ji je zamašil usta s dlanjjo. Omedlela je in ko se je zavedla, je bila vaa v krvi. Nekdo jo je držal za roko in tipal bilo, nekdo drugi je pa vprašal, ako ji še bje srce. Nato so ji zavezali oči in jo odpeljali domov.

PAMETNI ITALIJANI OB- SAJO MUSSOLINIJA.

New York, N. Y. — Protifasistična alijanca Severne Amerike je objavila izjavo, v kateri ošteva pšteno Mussolinija zaradi napada na Krf. Izjava priporoča Grkom in Italijanom v Ameriki, da se organizirajo proti fašizmu. Grške in italijanske mase ne marajo vojne, one se ne zanimajo za komercialne koristi Krfa kot italijanskega pristana.

Železniška nesreča v Nemčiji: 10 ubitih.

Berlin, 7. sept. — Deset oseb je bilo ubitih in 15 ranjenih, ko sta večraj trčila dva ekspresna vlaka pri Hanoverju.

KOLERA JE IZBRUHNILA V JOKOHAMI; DENAR- NA KRIZA NA VIDIKU.

Finančna panika ogroža Japonako. —Uradno poročilo je snialo število mrtvih v Tokiju na 30.000.

REPORTERJI SLIKAJO POLO- ŽAJ E ENO NAMO BESEDO: "PEKEL".

Osaka, Japonaka, 7. sept. — Vao banke v potresni coni so danes dobile tridesetdnevni moratorij, to je da jim ni treba izplačati nobenega deparja vlagateljem.

Kobe, Japonaka, 7. sept. — Vest, da je pol milijona oseb izgubilo življenje, se še vedno vzdrjuje.

London, 7. sept. — Brzojavka iz Koba, datirana 6. septembra, sporoča, da je med begunci v okolici Jokohame izbruhnila kolera. To ni nič čudnega, kajti ljudje pijejo umazano vodo iz grabnov in uživajo nečnago, samo da si utešijo glad.

Trije ameriški rušilec so večraj prišli v Jokohamo in odvedli 300 Američanov, ki so čakali na ladje od sobote.

Tokijo, 7. sept. — Uradno poročilo, ki ga je izdal minister za notranje zadeve, se glasi, da je v Tokiju 30.000 mrtvih, 100.000 ranjenih in 350.000 brez strehe.

Te številke so v volikem nasprotju s drugimi poročili, neuradnimi in poluradnimi. Natančnih podatkov, koliko je žrtve, najbrž ne bo nikdar, kajti na tisoče ljudi je odnesla voda v morje.

Pol milijona begunciev tabori na cesarskih vrtovih. Tam stoji v dolgih vrstah po cele ure, predno dobi vsaka oseba po en omok iz rila. Starši bledijo med razvalinami in iščejo otroke, otroci iščejo starje; drugi nosijo na hrbtih plakate, na katerih so zapisana imena izgubljenih svojcev.

Pol japonske armade je mobilizirane, mornarica pa prevaža živila in stavbni material. Vojski postavljajo leane barake za ranjene in sirote. Vlada je dala postaviti samo v Tokiju 12.000 barak za begunce.

Vlada je zagrozila profitarjem s ostrimi kaznimi, kljub temu so se živila nezmožno podražila. Valed velikega pomanjkanja gasolina je promet s avtomobili zelo oviran.

Osaka, 7. sept. — Japonska stoji pred veliko finančno paniko. Mnoge banke so unelene in nihče ne more izračunati, koliko denarja je izgubljenega. Milijoni, ki so pobegnili iz mest, nimajo drugega kakor obliko na sebi; vse drugo jim je uničeno.

Finančni minister je poročal večraj, da je državna banka v razvalinah, toda jeklena shramba, v kateri je bila zlata rezerva v vsoti pol milijarde dolarjev, je ohranjena. Oblasti nameravajo razglasiti začasni moratorij za banke.

Ker sta pristanišči v Tokiju in Jokohami docela uničeni, so bile vse inozemske parobrodne družbe brzojavno obveščene, naj pošiljajo svoje parnike v Kobe.

Škoda telefonskega sistema se cenil na 300 milijonov jenov (jen je 50 centov) in vzel bo najmanj šest mesecev, predno bo telefonski sistem zopet v redu. Na tisoče vozov električne železnice je zgorelo. Honolulu, Havaji, 7. sept. — Poročevalci, ki opisujejo situacijo v Tokiju, Jokohami in drugih mestih na južnem obrežju Japonske, kjer so razsajali potres, tajfun in požar, rabijo besedo "pekel" kot najboljšo primero položaja. Katastrofa je v trenutku padla na najbogatejši in najgostejše obljuden del dežele in tri najkrukejše naravne sile — potres, voda in ogenj — so v nekaj urah izpremenile evetoča mesta v pravi pekel.

Tla v Jokohami so se ob prvem potresnem sunku pogreznila tri čevlje in v tistem hipu so se podrla skoraj vsa večja poslopja. Vsako rešilno delo je bilo nemogoče. Ogenj je izbruhnil naenkrat na stoterih krajih in v eni uri je bilo vse mesto v dimu in plamenu.

Begunci s dežele pripovedujejo o grozno-veličastnih dogodkih. Potres je otoplil cele gore; strelci s njih debele plasti zemlje s gozdovi (Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi n. pr. (Avgusta 31-23) poleg valnega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne utavi list.

ALI JE SV. PISMO BOŽJE RAZODETJE?

Verski prepovedniki in duhovni trdijo, da je sv. pismo božje razodetje. Ločijo se med sabo le toliko, da duhovni vsake verske sekte trdijo, da je tisto sv. pismo pravo, ki ga uči njih sekta. Znanost pa pravi, da je sv. pismo zbirka verskih legend in navaja za svoje trditve tudi dokaze.

Enega takih dokazov je zdaj odkrila Carnegiejeva ustanova. Ta ustanova je kupila v Jukatanu več sto akrov sveta, na katerem so bili zgrajeni tempelji, palače in ustanove Majanov, to je naroda, ki danes več ne postoji. Carnegiejeva ustanova je najela delavce, da kopljejo v teh razvalinah. Te izkopnine, ki jih izkopljajo delavci, govorijo jasno in določno, da je tukaj več stoletij pred krščanskim dobo živela delaven narod, ki je ljubil umetnost in znal ustvarjati reči, ki so nam uganka. Izkopnine govorijo, da so Majani znali boljše deliti čas, kot ga znamo mi. Treba jim ni bilo delati popravkov časa, kot jih zahtevajo današnji moderni koledarji. Poznali so barve, ki se je dala ohraniti skozi stoletja na kamnu. To baryo so rabili za barvanje fasad na palačah in tempeljih. Kemičarji upajo, da bodo barvo analizirali in tako dognali, iz česa je napravljena, da sami poizkusijo izdelati tako barvo. Odkrili so tudi stebre, ki so pokriti s hiroglifi, katerih še niso prebrali, ampak upajo, da kmalu odkrijejo ključ za razvozljanje hiroglifov in tako podajo svetu zgodovino tega izumrlega ljudstva.

Sv. pismo ne govori nič o Ameriki, še manj pa o tem, da je živel ob času egiptovske civilizacije v Ameriki narod Majanov, ki je bil na ravno tako visoki stopinji civilizacije kot egiptovski.

Sv. pismo se nanaša samo na tiste kraje, katere so smatrali takrat živeli in nevedni ljudje za ves svet. Ob Kristovem rojstvu je živel prav malo učenjakov v Egiptu, na Grškem in v Rimu, ki so na podlagi svojih opazovanj sklepali, da je zemlja okrogla. Ljudstvo je verjelo, da je zemlja velika ploščina in da svet sega samo tako daleč, kolikor daleč so prodrle rimske legije.

Apostoli so bili navadni nevedni ljudje. Nikjer ne pripoveduje sv. pismo, da so šli oznanjati vero v kraje, ki so bili neznani Rimljanom. Ako bi bili apostoli in Kristovi učenci navdahnjeni od sv. Duha, kot pripoveduje sv. pismo, tedaj bi bili morali vedeti, da žive še druge pogani in ne samo v Rimu, Egiptu, na Grškem in v drugih najbližnjih krajih Palestine.

Sv. pismo pripoveduje o treh Noetovih sinovih, ki so očetje kavkaškega, azijskega in zamorskega plemena. Ako bi bili vedeli takrat, ko so sestavljali sv. pismo, da žive ljudje tudi v Avstraliji in v Ameriki, bi bili najbrž napisali, da je Noe imel pet sinov, ki so se razšli po svetu in od teh je eden šel ali se peljal v Ameriko, drugi pa v Avstralijo. Vse to in še veliko drugega se pogaša v sv. pismu. Zakaj? Ker so sv. pismo napisali nevedni ljudje, pripadajoči k duhovskemu stanu, pa vendar toliko pametni, da so rekli, da je sv. pismo božje razodetje, da so še bolj nevedni ljudje, kot so bili sami, verjeli, da je čista resnica, kar so napisali in učili.

V oni dobi so bili duhovni poleg astrologov in raznih modrijanov najbolj učeni ljudje. Znali so izrabiti ljudsko nevednost v svojo korist.

Danes se seveda drugače. Danes znajo tudi delavci vpraševati in logično misliti. Znanost je skozi stoletja napredovala in tako odkrivala, da so v sv. pismu napisane lepe legende in da ni v njem nikjer božjega razodetja. Bog je vseveden, vsemogočen in večni, uči sv. pismo. Ako je po tem nauku sv. pismo božje razodetje, tedaj bi bil Bog kot vsemogočno, vsevedno in večno bitje razodel v sv. pismu, da žive poganski ljudje tudi v Avstraliji in Ameriki, ki potrebujejo božje besede. In to bi se prav zanesljivo zgodilo, ker po sv. pisemskih naukih ni Bog le vsevedno, vsemogočno in večno bitje, ampak je tudi neskončno dobrotljivo, neskončno usmiljeno in neskončno modro bitje. Kdor je neskončno moder, neskončno usmiljen in neskončno dobrotljiv, prav zanesljivo ne bo prezrl ljudi, ki žive v Ameriki in Avstraliji, kajti sv. pismo pravi, da bodo oni pogubljeni, ki nimajo prave vere.

Ako dandanes verski fanatiki raznih ver črtijo znanost in bi najraje odpravili vse šole za navadno ljudstvo, to je razumljivo. Kajti znanost je tisti činitelj, ki podira stare oltarje in malike, ne gradi pa novih malikov in altarjev. Crt verskih fanatikov je torej razumljivo.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Clarksburg, W. Va. — Dolgo že ni bilo ališati iz naše nasebine, sedaj pa sem primoran se oglašiti, ne da bi poročal o naših razmerah ali delu, ker ni nič boljšega kod drugod. Silla me je priglasila, da se postavljam v obrambo našega člana Tony Osredkarja, o katerem je bilo zadnji teden med dopisi v "Glasu Naroda" čitati kot sledi:

"Thomas, W. Va. — Le redko kdaj se stiti iz te gorate nasebine in se tukaj nič kaj veselja. Zadnji teden so tu našli rojaka Tony Osredkarja. Nihče ni vedel, kje je. V nedeljo dne 26. avgusta zjutraj ga je našel Jozef Suder na svoji farmi obsejenega na jabolni ter je takoj stvar javil oblastim. Pri njem niso našli drugega kakor v žepu je imel list "Prosveto" in pa v travi pod njim prazno steklenico žganja. Kaj je nesrečnega gnilo v smrt, se ne ve. Kakor pravi, je vtrko nesrečnega ljubezen in alkohol. Dama je bila ranjka iz Gorenjskega. Bival je dolgo časa na Thomasu. Delo mu ni šlo, ker je bil preveč vdan pijanci. — Poročevalec."

Da je ta grda laž prišla v list, se najprvo zahvalimo listu "Glas Naroda", ki natisne taka poročila s podpisom "poročevalec". Potem se imamo zahvaliti vsem slovenskim stavkokazom na Thomasu, W. Va., kajti ker ne vemo, kdo je, so nam na sumu val. In da bo vedelo slovensko ljudstvo po Ameriki, kakli ljudje so na Thomasu, W. Va., da se poslužujejo take laži proti naprednemu bojevniku za delavstvo.

Brat Tony Osredkar je na stavki že dvajset mesecev in ker se jim še ne poda, da bi šel s njimi stavkokazi, se poslužujejo takih laži, samo da bi ga spravili od tam. Poročevalec omenja, da je ujan pijanci in da mu delo ne diši. Poznam ga že več let kakor tudi drugi, ki jim je trn v peti, da on ni še nikdar potrošil vinarja za alkohol, kakorinega delajo sedaj po prohibiciji. Dotični, ki je na sumu, da je dal laži "Glasu Naroda", se sam peča s tako stvarjo. Polag se omenja, da mu delo ni preveč dišalo (Osredkarju). Kot ga jaz poznam, je delal Osredkar vedno prav rad. Zato je tudi dokaz, ker ima precej premoženja, kot je večini znano. In to je dokaz, da je moral delati, če ima premoženje. Res pa je, da mu smrdi stavkokazsko delo, katerega sovraži. Temu delu se tudi umika. Njim je kajpada to ravno nasprotno: kar Osredkarju smrdi, to stavkokazom diši. Tako je tudi z alkoholom.

Da damo to v list, je moja dolžnost, ker sem tajnik društva "Napredni bojevniki", št. 475 v Clarksburgu, W. Va., katerega član je Tony Osredkar. Ker je torej naš brat, moram pojasniti, da bodo Slovenci in Hrvatje širom Amerike znali, kakih laži se poslužujejo stavkokazi v Thomasu, W. Va. Ne zavedajo se, kako lumparijo s tem uganjajo, kajti s takimi lažmi ne škodujejo samo Tony Osredkarju, ampak delajo nečast njegovim svojem v domovini. Slovenci listi v Ameriki grede v Evrope in tako se lahko pripeti, da dobi list s lažnjivim dopisom Osredkarjeva mati v roke. To bi bilo konec njenega življenja. Upajmo, da bomo našli onega "poročevalec" in da bom lahko napisal njegovo polno ime v "Prosveti".

Slovenec in Hrvatje širom Amerike, upoštevajte torej to, da Tony Osredkar še živi in še trdno vstaja v stavkovnih vrstah, kot je bil pretečenih dvajset mesecev. Onih ljudi v Thomasu pa si zapomnite, kakšni so pri spletnju laži. Take bi ne privoščil najhujšemu sovražniku. Če kdo dobro premisli razmere, ki vladajo na Thomasu, W. Va., se bo umikal te nasebine. — Rudolf Moutek.

Cleveland, Ohio. — Nisem naročnik na "Glasu Naroda", ker pa berem vsak list, ki ga doblim v roke, sem tudi bral dopis v "Glasu Naroda" iz Thomasa, W. Va. Dopisovalec poroča, da se je obesil rojak Toni Osredkar. Omenjena rojaka že poznam 11 do 12 let, toraj odgovorjam dopisovalcu brez podpisa.

Tako pisanje je obrekovanje prve vrste in dopisovalec laže, kaj piše, da je bil pokojni Toni Osredkar pijanec in delomirneč. To je velika laž. Nesrečnej je bil in priden delavec in v dokaz je to, ker ima več premoženja kot katerikoli stavkokaz na Thomasu razun par agentov.

Omenjenega sem poznal enajst let, pa tudi prišam, da ni bil med tistim časom nikoli pijan, ker sploh ni maral za nikakoli pijanci. Delal pa zato ni, ker ni maral biti stavkokaz. Bil je dober unijski

mož, kakorinih je le malo več na Thomasu.

Torej je enkrat rečem dopisovalcu iz Thomasa, da je lažnjivec, da mu ni para, poleg tega pa ne kramam obrekovalec, ko čez turtvega rojaka toliko laže samo valed tega, ker je bil nesrečen zvesti unijski mož. Pijanec pa nikoli ni bil, in še denar imel, čeprav je revež stavkal 18 mesecev.

Dopisovalec iz Thomasa, še radi svojege obrekovanja sploh zasluži tako imo, pa uganem; še starega kalibra je. Če ne ve, kaj mislim s tem, mu povem bolj jasno, daje še eden tistih, ki pravi: "Kaj mene briga potem, ko jaz poginem, naj raste trava ali ne." Da, da, Janez, za enkrat ste nas prodali, ali obračun bo prišel tudi za vas. Še boš gledal v tla, kajti stavkokazu ni prijetno pogledati v oči zavednega unijskega moža.

Mogoče mu ne bo po volji, kar jaz pišem. Niš ne de. Ako je tak možak kot si sam domišljuje, pa naj reče, da lažem. In še lepo podpiše naj se. Zakaj si ne upa s podpisom na svetlo? Strahopetec je. Ako se ne boji mrtvega po krivici obrekovati, zakaj nima toliko poguma, da se podpiše, kot se jaz? — Martin Fekol.

SLIKE IZ NASELBIN.

Irwin, Pa. — V časih živimo, ko se nam veliko obeta od posameznika kot od skupine, toda ko pride čas, da se obljuba izpolni, pa najraje vrže obljubo globoko v jarek, da ne pride nikdar več na površje. Ker sem tudi jaz obljubil v zadnjem dopisu pod tem naslovom, bom pa še kaj več pisal o sobratu Josephu Gantarju, ki se nahaja v okrajni državni umobolnici, da moja obljuba ne ostane samo obljuba.

V javnost hočem dati, kaj je privedlo omenjenega sobrata, da se nahaja še toliko časa v zavodu za umobolne.

Bilo je 1. novembra 1920, ko se je med veselo družbo, katere veselo je izviralo iz "te kratkega" ali rožinovega "Jacka", nahajal naš sobrat J. G. Neki Anglež, močne postave, ki je posebno rad izkazoval svojo moč pri Slovencih, ki so bili bolj šibki napram njemu, je pogostokrat koga sunil, da se je opetel in celo padel pod njegovim sunkom. Tako je sunil tudi našega rojaka Josepha Gantarja onega dne in ga ozmerjal s "honkijem" ter drugim pasovkami, kakor je že pri njih navada. Prišlo je med njimi prerekanje, J. G. pa se je odstranil malo prej kot drugi. Orjaški Anglež je bil istega večera ranjen s nožem in takoj je padla sumnja na vse tiste, ki so bili onega dne skupaj. Ali aretacija ni sledila takoj, temveč šele čez štirinajst dni. Vsakdo je spraševal, kdo bi bil tisti, ki je to storil in ugibali so, dokler ni sledila aretacija petih oseb, med katerimi je bil tudi J. G. Ostali štirje so položili varščino, a J. G. ni imel nikogar, da bi položil zanj varščino. Dejali so ga v okove in pritisk okovov ter prigovarjanje drugih, naj reče, da je zločin storil on, je povzročilo, da se je napolnil res udal. Na prigovarjanje njegovih prijateljev, s katerimi je bil skupaj ugodnega dne in pod pritiskom zaplenitve je izpovedal in nato bil odpeljan v zapor. V zaporu se je nahajal precej časa in čakal sodbe. Dobival je poročila, da se ranjenec nahaja v opasnem položaju. Strašili so ga, koliko kazni bo dobil in poleg tega mu še obetali vislice ter električni stol. V strahu pred kaznijo si je sam mislil končati življenje in v takem položaju so ga spoznali za blaznega. Poslan je bil v County Home v Greensburgu, od tam pa v državno umobolnico, kjer se nahaja še danes.

Spoznan je bil blaznim, ker si je mislil končati življenje, ker je storilo že prej veliko številu ljudi, kateri niso imeli dosti prisotnega duha, da bi se kaj naučili, kakor on, ki ne zna pisati in ne čitati. Zato mu ne moremo šteti v zlo, da so ga pretresle njih graje in strašni kazni. Da pa ni bil bolan na umu, ko je bil poslan v zavod, se razvidi iz tega, da je kmalu dobil osebo, ki mu je pisala za nekoga pismo, v katerem je prosil, naj ga pride obiskat. Naproseni ga je res šel obiskat in J. G. ga je poznal ter prosil, naj bi ga zveli ven. Dotični član ga pa ni poznal in ne vedel, kak naglas ima J. G. v govorjenju in tako je sam prinesel vest od njega, da se mu meša. Potem pa se ni nihče več brljal za njega, dokler nisem jaz spomnil člana na sebi, da bi bilo dobro, če bi se malo bolj zanimali za njega, ker on je naš ro-

jak oz. brat ter član nekakega društva in naša dolžnost je, da ga sopen gre kdo obiskat.

Bila sta res izvoljena dva člana, da ga obiščeta in pronajdeta, v kakšnem stanju se nahaja. Obiskala sta in prinesla vest, da je oba poznal. Prosil je ven in zadrževal, da ima duše v glavi. Ona sta ga tedaj spoznala, da ni normalen.

Da, prijatelji, on trdi, da ima duše v glavi in s tem misli povedati, da so tisti njegovi prijatelji vedno pred njegovimi očmi, s katerimi je bil prej skupaj okoli polnega kozarca. Sedaj, ko potrebuje pomoči, pa ni nikogar bliž. Prijatelje, ki so ga čislali, dokler je bil svoboden in imel evenk v žepu, si je utisnil v glavo in imenuje jih duše. Saj duša ni vidna in tako jih tudi on ne more imenovati drugače. Ako bi imeli življenje v sebi, gotovo bi ga ne pustili toliko časa v umobolnici in tudi v zapor bi ga ne pustili. Nesrečnej vedno prihaja na misel, da bodo prišli po njega prijatelji in ga rešili in ni čudno, da misli že le na njih duše in da njih ni več med živimi.

To sem napisal valed tega, da bodo rojaki spoznali, kako je danes lahko spoznati Sloveka, da ni normalen in to samo valed tega, ker nismo prej vedeli, kako govorjenje ima dotičnik, da ima tako kot ga je imel prej. Da je J. G. normalen, je razvidno iz tega, da je dobil osebo, ki je pisala za njega in prosil naj ga kdo obišče, poleg pa izpraševal, kaj je vrok, da ne pride nihče k njemu, ali so vsi pozabili nanj. Ali bi se umobolnec človek mogel kaj takega domisliti in ali bi oni, ki se mu je kmečalo, poznal posameznika, ki dalje po imenu in ali bo ločil tistega, ki ga je še nekoč videl, od onega, katerega ni videl nikdar prej?

Ker je J. G. v najboljših letih in ravno zdaj izmučen valed strahu in nepokoja med blaznimi, je vendar še upanje, da bo še dober delavec in dober član v Sloveški družbi. Valed tega sem se zavzel za njega, da se osvobodi in reši iz pekle. Zato sem pridobil moje in njegove ožje rojake, kateri delujejo na to, da se odstrani največji kamen in se nesrečnej odpro vrata na svobodo, katere je on ravnotako vreden kakor drugi. Preiskrbeli smo advokata, da nam pomaga pri tem delu, ker zatrepe so nekje, pa upam, da se bodo dovoljno rešile.

Valedtega pa, ker ne vemo, kakli stroki bodo nastali in bo nam mogoče treba razpisati prošnje, da bomo lahko J. G. osvobodili, še sedaj prosim, da se v takem slučaju odzove vsako društvo s malim darilom, da ne bomo imeli na vesti, da smo imeli svojega brata Sloveške narodne podpornice jednote živega zakopanega in smo vedeli za njega, toda rešiti ga nismo hoteli. Zato vam še enkrat kličem: Položimo roke na srca in pomagajmo tistim, ki nas pomoči prosijo in so jo v resnici potrební. — Jernej Kokalj.

Wyano, Pa. — Tu sta dva promogova rudnika: št. 1 in št. 2. Pri št. 2 smo zastavkali. Rov je dolg celih pet milj, kar je vsakakor preveč, da bi peš hodili notri. Šli smo vprašati delovodjo, naj nam da vozove, da se bomo vozili na delo in s dela. Saj vsakdo, če je že kdaj delal v rudniku, lahko ve, kako težavno bi bilo hoditi tako daleč na delo po rovu. Ker naše zahteve niso odobrili, pa imamo stavko, radi česar nikomur ne svetujem, da bi hodil za delom v Wyano. Ta nasebina je velik trn v peti podjetnikom, zlasti, ker je v aredini Westmorelanda, pa smo organizirani, imamo unije in celo unijsko dvorano.

Tudi s društvom pri nas dobro napredujemo. Dne tretjega septembra smo imeli razvite društvene zastave. Prihodnja seja se vrši dne 12. septembra v unijski dvorani ob desetih dopoldne.

Pondravljam vse čitatele, "Prosveti" pa obilo uspeha, da bi kmalu izhajala na 12 straneh. — Stefan Gril.

Cerkvena uganka. Neki ljubnik je rekel: "Ko stopim v nedeljo na prižnico in vidim dragocene nedeljske obleke mojih ovc, njih sijajna krila in s peresi okrašene klobuke, se vprašam: Kje so pa danes reveži? — Ko pa po pridigi odprem nabiralnik za "ofer" in štejemo manj nočeviče, se vprašam: Kje so bili danes bogatini?"

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdelal in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Glad vzile bogastvu.

Berlin. — (Louis Lochner za Federated Press.) — Noč in dan obratujejo tiskarne, vladni tiskovni uradi in privatna tiskarstva podjetja, ki so poverjena od vlade, da obratujejo za izdelovanje papirnatega denarja. Pa še ne morejo delati dovolj hitro, da bi dotekali hitro padanje marke. Drobrih je danes nekaj najbolj redkega v vsaj republiki.

Deli po Friderikovi cesti, trgovskem središču Berlina, postopajo prebivalci in ponujajo ameriške dolarje. Milijon mark hočejo za dolar, čeprav bi na banki dobili tri milijone mark za en dolar. Oni rabijo drobli, nemški drobli, da se s njim preživijo, pa noben menjalniški bankir jim ne more dati drobli, ker ga nima.

Dva dni po svojem prihodu sem sem se trudil, a vse zastoni. Končno mi ne neki banki izročijo bankovce 50.000.000 mark za \$15. Srečen, da imam nekaj nemškega denarja v rokah grem prvo v restavracijo. Hotel sem obedovati, a predno mi je natakati postregel, me vpraša, če imam potreben drobli, da lahko plačam obed. Ko mu povem o svojem bankovcu za 50.000.000 mark, mi je urno odrekel, da ne potrebuje.

Šel sem v trafikio in skušal kupiti cigare. Na kadim, a skušal sem, da na ta način "stolčem" papir za petdeset milijonov. Vse zaman. Ni mogel ustroiti.

Bračna misel mi pade v glavo: Zakaj bi ne šel v "Wertheim", največje departmanto trgovino v Berlinu, kjer si nakupim več stvari in se tako rešim petdeset milijonov. Nabiral sem v trgovini najrazličnejše potrebne in ne potrebne predmete, samo da nakupim dovolj, da bom dobil nekaj drobli in lahko kupil hrano. Toda "Wertheim" in jaz nista mogla skleniti kupelje, na potu je bil moj bankovec za petdeset milijonov.

Kaj pa s pošto, sem mislil. Ravno sem mislil stopiti na pošto, da bi morda smenjal tam. Pri vходу srečam prijatelja, ameriškega voljolinista iz Chicago, katerega pojasnim zadevo. Zamejale se je moji naivnosti, ker sem si domisljal, da na pošti lahko dobim drobli. Rekel je: "Saj sem sam ravno hotel kupiti za 40.000.000 mark znamk, ako sem poštarju izročil bankovce za 50.000.000 mark, ni imel toliko drobli, da bi mi lahko dal nazaj."

Stopil sem v trgovino s fotografiranimi predmeti, kjer sem nekoč razvil svoje fotografirane filme skozi dve leti. Nakupiti sem hotel predmetov in nabral za poldrugi milijon mark. Toda filmi, ki sem jih mislil kupiti, so še vedno pri tistem trgovcu, ker mi ni mogel dati drobli iz mojih 50.000.000. Ko sem mu pripovedoval, da sem kakor bogati kralj Midas primoran na stradanje, mi je začel pripovedovati, da je tudi sam šel obedovat, toda natakam mu nikakor ni mogel zmenjati bankovca za en milijon. Lastnik restavracije mu je dal potrdilo o prejemu milijona mark za zagotovilo, da bo vrnil drobli, kakorhitro ga bo imel.

Čudno je, da se Nemezi vladno mučenemu položaju ne naučijo opravičati trgovanja s pomočjo osebnih čekov, kar je v navadi in tako priročno med Američani. Še obratno je. Ljudje, ki bi bili prej le pripravljene sprejeti osebne čeke, jih zdaj zavračajo, češ, da jim banka ne mara dati zanje nikake gotovine.

Brez nadeje so mnoga mesta sama prišla tiskati denar in istega rabijo. Nek moj prijatelj je ravno prišel iz Hirsheberga na Sleskem in mi povedal, da tamkajšnja mestna uprava izdaja papirnat novčanice po 1000 mark. Treba pa je zanje plačati 1100 mark, in preostanek od nominalne vrednosti gre občinski upravi za tiskanje. Občinska uprava v Berlinu je že izdajala take bankovce kot drobli po 100 mark ter tudi po 50 in po 1 in po 2 marki, toda one je opustila, čeprav bi bile zdaj zelo priročne.

Dva dni smo živeli s družino ob samih konzerviranih rečeh, ki so bile še pri hiši. Slednjije smo spoznali nekega moža v naši soseski, ki je služben na Reichsbanki. Z njegovim posredovanjem se mi je šele posrečilo zmenjati bankovce za petdeset milijonov.

Ali veš, kakaj se tvoj deček tako rad potepa z drugimi dečki in uganja rane "porednosti"? Odgovor na to in mnoge uganki v obnašanju otrok najdeš v knjigi "Zakon biogenetike", katero dobiš pri Književni matici SNP.

Iz zgodovine laških fašistov.

Banka izdala organizacija "Anti-Fascisti-Alliance of N. A.", ki ima svoj sedež v New Yorku in ki se z vsaki svojimi močmi bori proti fašizmu, da bi se fašizem razprostrl po Ameriki. To zvezo je odobrilo več laških delavskih organizacij.

DEVETO POGLAVJE.

Krajevne administracije siloma odstavljane.

Slučaj, s katerim se peča to poglavje, se je pripetil dne 6. julija v mestu Sassari. Čeprav izgleda ta zadeva malenkostna pa je vendar pomembna. Predvsem dokazuje, da je Italija še daleč proč od mirnih razmer. Nadležni pa je tudi razvidno iz te zgodbe, da je mesto Sassari imelo mnogo, ki so morali prestopiti podobno ponižanje. Mesto Sassari je imelo mestno upravo, ki so si jo izvolili volilci. V svojem značaju je bila demokratično liberalna in nj zavzemala posebnega stališča napram fašizmu. Niti ni bila proti fašizmu, niti ne zanje. Mesto je bilo mirno in precej ponosno na svoje krajevne vlade. Med drugim je župan s svojimi svetom pravkar izdelal načrte za zgraditev vodovoda, ki bi mestu Sassari nudilo vodo.

Župan Mancaloni je prejel odstrani krajevne fašistovske organizacije sporočilo, v katerem je bilo ukazano, da mora on s celotno administracijo "odstopiti". V tem ukazu ni bilo povedanega nobenega razloga, zakaj. Poročilo je bilo navaden nesramen ukaz in ni bil grožnja osebne nasilnosti.

Župan ni maral odstopiti. In tako tudi ne občinski svet. S svojo delom so nadaljevali, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Dejali so, da ni pravilno izvoljeni, in da mehanizem ne kažejo nikakršne nevarnosti ali nezadovoljnosti. Nasprotno. Večkrat so že pokazali svojo moč izvoljeni vladi.

Več tednov pozneje je povedal županu Mancaloni krajevni svet (ki zastopa v Italiji osrednjo ali zvezno vlado), da je njegova administracija "suspendirana". Njo je imel nadomestiti fašisti Mura.

Prefekt ni podal nobenega razloga za to početje niti ne odstaviti vladi, niti ne mehanizem. Naznanil je le, da so fašisti zahtevali "izgubljenost" mestnih oblasti, in da je morala zvezna vlada poseči na to, ker ni maral župan s svojo upravo odstopiti. Ob takih okoliščinah se je bilo bati javnih nemirov.

In ravno to je naredilo konec redu in miru v mestu Sassari. In je mehanizem krajevne fašistovske organizacije so izvirale iz mesta, in odobrili jih je Mussolini kakor na sto in sto drugih enakih primerih že več sto let starih svobodin.

(Pride še.)

Mehiške delavce v Bogalusi je še peonaža.

DELAVCE SO PRITEPALE IN STRAŠILE KOT ZLOČINCE.

Če jim je posredni beg in zdaj so na varnem.

New Orleans, La. (Fed. Press). — Bogalusa, mesto v Louisiani, v katerem so pobojniki ubili v letu 1917 šest strokovno organiziranih delavcev, je zopet na pozornosti mehiške vlade bo mogoče zahtevati sadošenje zaradi brutalne ravnanja z mehiškimi delavci, poseljenimi v Bogalusi, ker drža vrstni lesni interesi mehiške vlade v peonaži.

Deset delavcev, zaposlenih pri mestni Southern Lumber kompaniji, so bili ubiti v Bogalusi, kar jim je posredni beg in zdaj so na varnem. Priglasili so jih nazaj, vrgli jih v bogalusi stajo in jih pretepali. Kasneje so ravno ti delavci pobegnili in so dospeli v New Orleans, odkoder so potovali v mesto Port Arthurja, Texas, kjer so dogodek naznanili mehiški konzulu Arturo M. Elias v Houstonu je naročil Juan Marshall, mehiškemu konzulu v tem mestu, da preiskuje zadevo in nato o nji poroči.

Učinski delavci izjavljajo, da v njih družbi prišlo še petdeset mehiških delavcev iz Mehike v Bogaluso, ker jim je delavski amobilj visoko mezo. Znanji so jih v tovorne vozove brez varnosti in jih v Bogalusi stajo, ki je imela dvajset visok plot, zgrajen iz silicevega lesa, in katero so stražili časa do časa oboroženi stražniki. Sanitarni napravi ni bilo, hrana je prebivala v posteljah, ki so bila gola in staja je bila slaba. Obedi so sestali iz raznih odpadkov, trtega kruha in pokvarjenega mesa. Ob jutranji zori jih zbudi stražnik na ta način, da jih suva s čevljem. Delali so v noči. Na to so jih presteli in stali v stajo, vrata pa so zaklenili, razen vrat so pa bili postavili stražniki. Plačevali so jim deset centov na uro za delo. Od te mizerne meze so jim odgnali prispevek za zdravila, ako so bili zdravi ali bolni. Ravno tako so jim odgnali vse stroške od mehiške meje, Justin P. Denehaud, tajnik ljudske divizije Louisiankega parlamenta, je izseljevanje in deportacijo, je lesno družbo očitno takoj, ko je bil zasil. Le ta kompanija prizna, da je na delavce ob mehiški meji zavarovalno mezo \$225, prostim stanjem, kurjavo in voznino, kateri so odpovedali delo. Dali jim delo v raznih departementih, ali državljani so jih pritiskali zaradi dolgov, ki so jih

napravili. Kompanija ni v zadregi zaradi delavcev, ampak odpuštila je samo agitatorje.

Državna delavska federacija se bo zdaj potrudila, da stvar preišče oblasti v Washingtonu.

Nekoč so importirali mehiške delavce, da delajo na sladkorni plantaži blizu Donaldsonville, La. Ko so dospeli na svoje mesto, niso hoteli sprejeti meze, katero so jim ponudili v Mehiki. Artileri so jih in vrgli v ječo na obtožbo, da so izabili denar pod napornimi pretevezami. Ali kasneje je bil obsojen plantažnik. Plačati je moral po pet sto dolarjev denarne globe zaradi vsakega delavca, poleg je moral še kriti za svoje vozne troške do Mehike.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Slab položaj v Kanadi.

Vancouver, B. C. — Delavci, ki so se vrnili iz preteklih provinc, pripovedujejo, da se v teh provincah nahaja na stotine delavcev iz vseh krajev Kanade in na tisoče svetlih naseljenikov iz Anglije, katere so pripeljali tja z namenom, da bodo farmarji imeli dovolj cenejših delavcev ob letvi. Vseled velikega deževja po zapadni Kanadi se je pa četve zakasnila in siromaki, ki so prišli za delom, se ključijo po naselbinah brez centa v žepu.

Mezde na kanadskih farmah so tri dolarje na dan s hrano in stanovanjem vred, toda delo traja 14 do 16 ur dnevno. Hrana je večidel slaba in stanovanja so primitivna.

Nič bolje ni v Kempah, kjer gradijo nove železnice. V Saskatchewanu, kjer grade državno progo do Hudson Baya, plačajo delavcem po 35 centov na uro. Delavci so skoraj izključno sveži naselniki, ker domačini se ne brigajo za tako delo.

Povišek voznikom.

New York, N. Y. — 6000 članov Mednarodne bratovščine voznikov je izvajalo \$5 tedenskega mednarodnega poviška. Zdaj imajo \$36 na teden. Delavnik je tudi skrajšan eno uro; prej je bil deset, zdaj je devet ur.

Preiskava razmer v Novi Škottiji.

Ottawa. — Kraljevska komisija bo preiskala industrijske razmere v Novi Škottiji, kjer so pred kratkim stražniki jeklarski delavci iz premogarij. Razmere so kilave, in če je komisija poštena, jih nadlika v pravi luči. Toda dvomiti je, da je komisija toliko močnata.

Delavci, ne kupujte skebakih cigar!

San Francisco, Cal. — Tobačni delavci, ki izdelujejo smotke, so na stražku za večjo mezo. Večnoma so ženske.

Trdke, katerih delavci in delavke so na stražku, izdelujejo smotke sledeče vrste: Van Camp, Marco Petri, Mias California in Saint Francis

Razne vesti.

VLAK, NALOŽEN S SMODNI KOM, V OGNJU.

Sledile so silne eksplozije.

New York, N. Y. — Na pennsylvanski železnici v South Amboyju, N. J., je prišel goreti vlak, na katerem je bil naložen smodnik. Doli po Lincolnovi cesti so pa stali ob času nezgode avtomobili. Sledile so eksplozije, ki so ubile štiri osebe in več ko trideset pa ranile. Zgorelo je tudi osem do devet avtomobilov in ljudje so komaj ušli smrti.

Štiri barke v ognju so vlekli v reko Raritan, kjer so zgorele do vodne rte.

PRETEP V POSREDOVALNICI ZA DELO.

Chicago, Ill. — Po izjavi policije obratuje neki Lindenberg posredovalnica za delo na številu 433 Južna Clarkova ulica. Posredovalnica je bila ustanovljena z namenom, da nabira stavekaze za plinsko družbo. V pisarni je sedela cela gruča nanovačenih stavekazarov, ki čakajo, da nastopijo službo pri plinski družbi, ko prične stavek. Sedeli so tam in čakali na plačilo, kajti nanovačeni stavekazarji se prejemalejo mezo, ker so za plinsko družbo nekakšna rezervna armada. Naenkrat je nastal pretep. Zakaj? Policijsko poročilo ne pove tega. Mogoče nanovačeni stavekazarji niso bili zadovoljni s plačilom, ali so pa drugi vzroki odločili, da je nastala rabuka. V tem pretepu je bil ranjen z nožem W. J. Gary, pisar posredovalnice.

DOGODEK NA NEPRAVEM MESTU.

Atchinson, Kan. — Joseph Gerard je bolehal na revmatizmu. Bolezen ga je tako nadlegovala, da je moral rabiti bergije. Sedel je pri mostu, ki vodi prek reke Missouri, ko je prišel kača proti-njegovi nogi. Gerard ni dolgo premišljeval, kaj naj stori. Vstal je in prišel bežati brez bergelj. Ustrašil se je tako, da je pozabil, da je prišel po bergljah do mostu in je tekel brez njih, da uba-ji kači.

Prihodnji dan je Gerard hodil brez bergelj, in zdravnik izjavljal, da mogoče popolnoma o-zdravi.

Ah, ako bi se bil dogodek odigral pri cerkvi ali pa v cerkvi. Kaj bi bilo? Eh, kaj? Čudeži!

GREŠNEGA KOZLA SO ŽE NAŠLI.

Kemmerer, Wyo. — Kadar se zgodi velika nezgoda, tedaj prav zanesljivo najdejo grešnega kozla med mrtvimi. Ker tukajšnje mesto ni izjema, rudniška kompanija, ki lastuje premovalnik, v katerem se je dogodila zadnja strašna razstrelba, tudi ni, so tudi tukaj našli grešnega kozla v osebi mrtvega plinskega nadzor-nika. Družba je izdala komuni-ke, da je mrtvi plinski paznik hotel prižgati znova varnostno svetilko in se s tem činom povzro-čil razstrelbo.

Da bi bila stvar bolj dokazana, svetujejo rudarji, da bi kom-panija še naznanila, kdo ga je vi-del prižgati znova svetilko in ka-ka blizo njega je stal ta očividec.

PAROBRODNE DRUŽBE KAZNOVANE.

New York, N. Y. — Parobrodne družbe, katerih parniki so v noči med 31. avgustom in 1. septem-brom prišli pregodaj s septem-brsko kvoto naseljenikov v new-yorsko pristanišče, so morale pla-čati od vsakega naseljenika \$200 globe. Več ko 2000 naseljenikov je bilo v pristanišču še pred polnoč-jo. Izprva je hotel naselniški urad poslati naselnike nazaj odkoder so prišli, toda po kratkem posve-tovanju uradnikov s oblastmi v Washingtonu je bilo zaključeno, da se imigranti izkrajajo, toda lastniki parnikov morajo plačati visoko denarno kazen.

La Follette v Petrogradu.

Moskva, 7. sept. — Ameriški so-nator La Follette je prišel v Petro-grad.

Velika najdba radija v Rusiji.

Petrograd, 7. sept. — Radijski in-stitut poroča, da je ekspedici-ja, ki je bila poslana v Ferhano, od-krila veliko plast radija, ki bo morda največja na svetu.

VIHARNA SEJA PLINSKIH DELAVCEV.

Stavka odložena za en teden.

Chicago, Ill. — Seja plinskih delavcev je postala zelo viharna, ko je prišla na dnevni red župa-nova sugestija, da se naj odloči-tev o stavki odloži do prihodnje-ga četrtka.

Županovo sugestijo je zagovar-jal James Murphy, predsednik unije plinskih delavcev. Nastopili so drugi govorniki in povdarjali, da je kompanija zavrnila zahte-vo plinskih delavcev, torej pre-stane edino še stavka. Murphy je miril, češ, da kompanija želi stav-ko, da razbije organizacijo plin-skih delavcev. Nasproti so prihajali medikeli, da je izdajalec, da je podkupljen itd. Nekaj časa je izgledalo, da si nasprotni stranki posežeta v lase, končno je zma-gala razsodnost in županova sug-estija je bila v podobi predloga predložena na glasovanje. Pri glasovanju je bila večina navzo-čih za županovo sugestijo.

CENE V TRGOVINI NA DEBELO DOLJ V TRGOVINI NA DROBNO PA GORI.

Washington, D. C. — Ako pre-čitamo statistične podatke biroja za delavsko statistiko, tedaj smo takoj na jasnem, da se toliko hvalisana tržna postava o zahtevi in ponudbi na trgu še ni vrnila s po-čitnice.

Biro poroča, da cene v trgovini padajo počasi. To pa ne pomeni, da bodo konsumenti v trgovini na drobno kupovali ceneje. Kajti bi-ro poroča, da so cene v trgovini na drobno poskočile za dva o-štetka v času med 15. junijem in 15. julijem t. l.

LIGA SE JE UKLONILA MUSSOLINIJU!

(Nadaljevanje s prve strani.)

na svoji strani, če pride do kon-flikta.

Furija Grkov narašča z vsakim dnevom. Demonstracije proti Ita-liji so na dnevnem redu. Italijan-sko poslanstvo in konzulati so za-varovani v vojaštvom.

Grška bojna mornarica se je umaknila v Volovski zaliv, da ne pride v dotiko s italijanskimi boj-nimi ladjami.

Italijani zasedli so tri otoke.

London, 7. sept. — Depesha Cen-tral News agentura iz Rima spo-roča, da so italijanski pomorščaki okupirali grške otoke Merlera, Fano in Mathraki v bližini Krfa.

Dva morilca prijeta.

Rim, 7. sept. — Agentura Ste-fani javlja, da je grška policija pri-jela večje število sumljivih oseb v Janini, med katerimi sta dva moška, ki sta najbrž v zvezi z umor-om italijanske razmejltvene ko-misije.

Izvedelo se je, da so člani pan-opirске organizacije izvršili umor. Organizacija, ki je tajna, sestoji sklo izključno iz članikov grške armade.

KOLERA JE IZBRUHNILA V JOKOHAMI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

vred, ki so zdržale v dolino in osta-le so le gole skale. Drugje so se gore sesedle, zraven so se pa dvig-nili novi hribi. Reke in potoki so izpremenili struge, ponekod izgi-nili, drugod pa uarastili. Pojavili so novi vrelci vroče vode, odprli novi vulkani, dočim je stari vul-kan na otoku Ošimi izginil v mor-ju s celim otokom in 50.000 ljudmi vred.

Vlada je nakazala devet miljo-nov jenov za pomočno akcijo. Akcija je organizirana po vseh mestih, ampak do zdaj se giblje še zelo počasi.

Sangaj, Kitajska, 7. sept. — Iz Tokija poročajo, da je histerija, ki je vladala prve dni po katastrofi, ponehala in japonsko ljudstvo se je vrnilo k svoji karakteristični stoletnosti. V Tokiju se vrši rekon-strukcija vodovoda in električne razsvetljave. Prva provizorična brozovana zveza je upostavljena s Oskio in Jokohamo.

Japonska vlada poskuša zatajiti statistiko o številih izgubah in pravi, da so bila prva poročila pre-tirana. Očividci pa pravijo, da število mrtvih v Tokiju in okolici je 150.000 in v Jokohami 100.000.

Slednje poročilo iz Ivakija daje le površno sliko posledic kata-strofe.

Tokijo, dve tretjini mesta v raz-valinah in pepelu.

Jokohama popolnoma uničena. Jokogaka, 12 milj od Jokohame, 100.000 prebivalcev, deloma uni-čena. Mornariška baza razdejana.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Caimar, podpredsednik Andrew Vidriah, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila John Zavrtanik, upravitelj glasila Filip Gadin.

FOROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zolovnik, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 92, Hendersonville, Pa., John Goriak, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

Blas Novak, predsednik, 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 5323 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI—Korespondenca s gl. uredniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VIA PISMA, ki se nanajajo na pošto gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniška taj-ništno S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohda se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S SLAGAJNISKIMI POSLI se posiljuje na naslov: Slagajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošilja na Frank Zaitz, predsednik nadzornega odbora, njegov naslov je spodaj.

Vsi posli na gl. porotni odbor se naj pošilja na naslov: John Under-wood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namizila, oglasi, naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Nadzorni odbori:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Owen, 3439 W. 28th St., Chicago, Ill.

Joe Shuh, 5404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 5323 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI—Korespondenca s gl. uredniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VIA PISMA, ki se nanajajo na pošto gl. predsednika se naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniška taj-ništno S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohda se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S SLAGAJNISKIMI POSLI se posiljuje na naslov: Slagajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošilja na Frank Zaitz, predsednik nadzornega odbora, njegov naslov je spodaj.

Vsi posli na gl. porotni odbor se naj pošilja na naslov: John Under-wood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namizila, oglasi, naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Kamakura, 30 milj od Tokija, v pepelu.

Hajama, letovišče, vse vile so zgorele.

Washington, D. C. — Po najno-vejših poročilih iz Koba je 39 Američanov izgubilo življenje na Japonskem, enajst drugih pa še pogrejkajo.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

"Krvava Zvezda" je madžarska nacionalistična organizacija. — Članstvo te organizacije trati čas s spionazo v prid Madžarski. Te vrste organizacije so tudi v Ju-goslaviji, in sicer v Čakovcu, Mur-ski Soboti in Lendavi. Vse doka-ze za to so posneli iz dokumen-tov, ki so jih našli v Belem Mo-nastiru pri aretiranjem Janošu Kovaču. Kovač je bil hotel pro-korati državno mejo, pa so ga sgrabili državni organi za vrat in ga ahranili še dalje pri sebi. Mo-gloče bodo tudi iz Madžarske pri-šli kakšne podobne vesti o neki "Orjuni". Ampak Madžari se ne bavijo z jugoslovanskim naciona-lizmom, ker jim ne bi prinašal "idealnih" koristi.

Kaj dela Pašić? Pašić prehira odgovor angleške vlade na fran-cosko spomenico glede plačeva-nja vojne odškodnine od strani Nemcev in išče po celi Evropi ba-rona Hartwiga. (Baron Hartwig je bil pred vojno ru-1 poslanik v Beogradu, ki je vodil ob enem vso srbsko vnanjo politiko. Op. ured.)

NAZNANILO!

NORTH CHICAGO-WAUKE-GAN, ILL.

Slovenska čitalnica je sklenila na svoji zadnji seji, da priredi veliko veselico z igro in petjem, ter s tem odpre zimsko sezono in sicer so ta veselica vsi dne 16. septembra, 1923. Rojaki iz Wauke-gana in N. Chicago ne pozabite tega dneva in pridite gotovo vsi v Slovenski Narodni dom. Igrala se bo zelo zanimiva igra in uspeh bo dober, če posebno ker imajo vse vloge v rokah najbolji dila-tantje. Ako se vdeležite v obilnem številu, pomagajte čitalnici, date veselje igralcem in koristite sa-mem sebi. Za dobro postrežbo, za suha gria in prazne želodec hode skrbel veselilni odbor. Torej še enkrat na -videnje pri zabavi v Slov. narodnem domu dne 16. sept. A. Lukanič, tajnik čitalnice. (Adv.)

FARMA NA PRODAJ.

Proda se lepa farma po nizki ceni v državi Pennsylvaniji, ra-di odhoda v staro domovino. 14 akrov zemlje s lepo hoto, 4 akre za pašo in vrt z 200 jabolenih dre-ves. V zemlji je premož 10 čev-lerjev globok ke ne dotaknjen v ka-terem se nahaja tudi še ves plin. Lepa s sobna hiša za dve družini, plin in dobra voda. Dve štali za krave, dva kokošnjaka in trije vinskiji za prašiče vse je v do-brem stanju. Po dogovoru se pro-da tudi dve kravi, 7 prašičev, 350 kokoši in 30 rac. Ta farma je le 25 minut oddaljena od mesta Me-keesport, Pa. in le 5 minut od me-sta Boston, Pa. Na zahtevo se pošlje sliko od hiše. Za ceno in druga pojasnila pridite osebno ali pa pišite na naslov: Edward Raek, Box 148, Boston, Pa. (Adv.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, meli, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri na-kuhanju vedno la najboljše in naj-nejši. Dobiti je tudi skrbno odov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo narodično po-šti, točno v vas kraje.

Groznim, sladčarjem in v pro-dajalne beleznine damo primeren po-pust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Članom in članicam Slov. dra-matičnega kluba v Conemaugh, Pa. se naznanja, da se vrši seja dne 16. septembra, t. l. v dvorani društva Sv. Alojzija in sicer ob 2 uri popoldne. Pozivlja se tudi vse oddelčne člane kluba, da se tudi vi vdeležite te seje, ker im-a-mo razne zelo važne stvari za skle-pati za ostanj kluba, oziroma za-uradi klubove blagajne. Na pi-amone pritožbe ali zunanja pre-co-kanje se po ti seji ne bo oglašd. Seja bo važna in dolžnost vseh je, da se je gotovo vdeležite. Na svi-đenje pri seji dne 16. sept. Jerry Gorenz, član kluba. (Adv.)

NAUCITE SE ANGLEŠKO

Mi vam nudimo novosti štigi in pisan-je vsaki jezik učimo po 10 urah dnev-10 ur vsak dan. Znanje angleščine vam bo v korist. Ne odlašajte temveč priložite 10 ur v teden. Naslov:

Križev pot pravičnega človeka.

Lahko se preganja resnica, utajiti se ne more!

(Konec.)

Nadaljevanje zapisa s poštne adrese g. Milanom Detela na istem mestu in o istem predmetu dne 9. decembra 1921 ob 15.30 uhl.

Vprašanje: V zapiski, ki sem ga bil sestavil s Vami dne 7. dec. 1921, pravite, da so dole, kakor ste svetovali od neke pred sodiščem zaslišane priče, na ljubljansko sodišče nove ovadbe v splošni ameriških pisem. Ker je poletni spravi ležalo na tem, da izve za svoje in jih odloži, ter je tudi Vam lollnost kot uradnika, da nadaljuje ta tove naznanitve, Vas prošim, da mi po vestite, kdo je zmiraj krade, oziroma da mi, ako na veste podrobnosti o tem, lomejete to pričo, da se pri njej v tem oziru informiram.

Odg.: Kdo krade, ne vem, ker nisem služben pri Ljubljani 1 in tudi ne sam nikogar.

V mišli imam to slučaj, ko je prejšnja seka tobašna delavca v tobačni tovarni splošno ameriško pismo. Priča, ki je na sedaj ne morem imenovati, mi je povedala, da so v tobačni tovarni emili oplene odtodnega portirja, ki prevzema pošto. Dognalo pa se je, kakor mi je zadržala ta priča, da je pismo došlo portirju v roke v še splošno stanju. Več o tem ne vem (tako se to lahko pri sodišču) in tudi ne o kakih nadaljnjih splošnih ameriških pisem, ker se za to več ne interesiram.

Vpr.: Ali ne izključujete, da je samo Vam fikсна ideja, da Vas ravnanje nje neopravičeno preganja?

Odg.: Ni fikсна ideja, ker to lahko dokazem z doketii, ki jih imam v rokah. Fikčna ideja je bolezen, na kateri pa ne trpim. Potem bi bila tudi fikčna ideja, da se je leta 1919 in 1920 pri Ljubljani 1 kradlo; ta fikčna ideja pa bi lahko imela zame kot oroditve dolarških tatvin grenko posledico, da bi bil prišel v zapor, ako se pri tatvini ne bi bil našel ukradeni denar oziroma splošna pisma. Z zaporom so mi grozile gotovo za tatvini prizadete osebe, ki jih sedaj ne morem navesti.

Vpr.: Inste se kaj pripomniti?

Odg.: Ne drugo, samo ponovim, prosto, da se mi dajo na razpolago uradni prepisi vseh teh z menoj sestavljenih zapiskov.

Zaključeno ob 15.45 istega dne.

Prebrano, prav.

Prej. menoj.

Anton Vencanek l. z.

višji poštni komisar.

Mil. Detela l. z.

poštni adj.

Za pravi prepis:

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani.

(Potat.)

Mi upamo, da kr. poštne ministrstvo v Beogradu in direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani ne bosta poslala ljubljanskim poštinih birokratov, ampak bosta ravnali pravično in dali Milana Detela za dokazanje, ker je odkril poštne tatvine v Ljubljani in tako pripomogel, da je pošta v Sloveniji zopet prišla do ugleda v tujemstvu, posebno v Ameriki.

Križeva pot poštnega poštnega uradnika Detela seveda še ne bo tako hitro končana. Kajti še se birokratični škriči spravijo na katerega v starem kraju, tedaj gorje mu, ako si ne more najeti dobrega pravnega svetovalec. Poštne uradniki pa niso tako sijajno plačani, da bi lahko najemali dobre pravne moči, da jih zagovarjajo proti birokratični diktaturi. Odkritja Detela so največ koristila ameriškim Slovincem. Za to ne bomo storili ameriški Slovinci nič drugega kot svojo dolžnost, ako prostovoljno prispevamo v obrambni sklad za poštnega uradnika Detela. Vsak, ki hoče kaj prostovoljno prispevati v ta namen, naj pošlje prispevek Vincencu Cankarju, predsedniku Slovenske narodne podpornice jednote, ki bo nabrane prispevke poslal direktno prizadetu v Ljubljano. Naslov za pošiljanje prostovoljnih prispevkov je: Vincenc Cankar, 2637-59 South Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Odpri izjavljamo, da želimo, da bi bilo dosti takih poštinih uradnikov v Ljubljani, kot je Detela, tedaj bi prav zanesljivo ne bilo lahkoživih tatov, ki bi kradli denar iz ameriških pisem.

Detela je vložil priziv proti nameravanemu vpokoju, ki se glasi:

Ljubljana, 16. julija 1923.

Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani.

Ugovor poštarja Milana Detela proti nameravanemu vpokojitvi.

Na odlok št. 21599/I, 23. do dato 4. julija 1923 (sprejel dne 6. VII. 23.), katerim se mi sporoča, da namerna direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani na podlagi ministerjalnega odloka od 21. junija t. l. pod broj 070 predlagati ministerstvu, da se me po § 36 zakona od 25. januarja 1914 drž. zak. št. 45 (službena pragmatika) uradnim putem trajno upokoji.

Na to ugovarjam sledeče:

Ni res, da bi ne bil jaz več sposoben v redu izvršiti odkazane službe, res pa

je, da sem jo vedno točno in vestno izvrševal. Vsem na uradni poziv direkcije št. 207/Pr. 21. od 9. XII. 21. ob času moje zadnje kot priča v dolarski tatvini podanim sposobnostim izjavim, da odločim predložitve pošte Ljubljane 1 in predložitve strokovnega znanstva urada in pošte Ljubljane 2 nasprotuje sposobnostim popisa mojega bivega predložitvega nadpoštara A. Tavčarja in tozadnji dopis do 3. III. 21. št. 7496/Ia. 21.

Ni res, da bi bil jaz po zdravniškem izvidu g. prof. Šerkota doživno bolan (pomotoma meni poslani dopis direkcije št. 1 i telegrafa v Ljubljani naslovljen na zdravniški odelček pod broj 235/1923 do dato 8. maja 1923), res pa je, da sem doživno popolnoma zdrav. Priznam pa, da sem vled družinskih nevarnosti in preganjanja od strani direkcije pošte in telegrafa postal živno bolan. Če bi bilo pa to resnično, kar je g. prof. Šerko izjavil, bi se pa moral varovati moje bolnosti, izkazati v tem, da se je napram meni vled mojih pred preložitvalnim sodnikom v dolarski tatvini podanim resničnim izjav, katere tatvino sem se jaz razkril, uvedlo disciplinarno postopanje in se me je sploh, kar mora vsak poštenjak priznati, od tega časa preganjanja in smotilo, kar tudi dokazuje odloki na mojih vlogah direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani in tudi disciplinarni zapisnik sam.

Ni pa res, kar se sedaj po zdravniškem parieru prof. Šerkota v gotovih krogih govori, da sem bil prišel na pošto imena plenilec ameriških pisem, res pa je, da sem iz lastnega nagiba v interes države in ljudstva storil in a tem obvaroval ob se vsega škoda.

Da nisem bil prišel na naznaniti potrjujejo pred preložitvalnim sodnikom podane izpovedi g. poštnega nadsvetnika Matija Vrbačka, a. polic. inspektorja Habeta in pol. agenta Močana.

V zgoraj omenjenem disciplinarnem zapisniku je tudi na strani 24, 25, in 26 ugotovljeno, da je postala moja pokojna soproga, ki je strelno prestala smrtonosno operacijo, žrtv disciplinarnega postopanja. Že leta 1919 ji ni bilo mogoče končati v kopalnici zdravljenja, ker sem bil kljub predložitvi zdravniške svedbe sanitetnega referenta Dr. Bleiweisla od 28. avgusta 1919 z odlokom št. 40823/I 1919, do 25. 9. 1919, suspendiran od službe.

Leta 1920 pa ji je z odlokom št. 35849/Ia. z dne 24. avgusta 1920 poština direkcija omogočila še pravočasno operacijo a tem, da mi je moj normalni letni dopust črtala na moje tozadevno prošnjo, v kateri sem navajal, da se pamernava podvzeti moji pokojna soproga operaciji.

Co moj ugovor pa ne bo pomagal, se moram seveda sprijazniti a položajem, ki mi ga narekuje vse malor.

Prosim oziroma zahtevam pa, da se me pomakne po službenih letih v višji službeni razred, ker sem bil v letu 1920 na podlagi kvalifikacije g. upravnika Kurenta preteriran in da se mi naknadno izplača celna diferenca. Popis moje osebe od strani g. upravnika Kurenta od 1921 naj se pa revidira. K temu pri-

stavim, da sem dnja 1. 1921 g. upravnika Kurenta tožil, ker je po razkritju tatvina v uradu tožil mojega pokojnega ometa. Ko sem gosp. upravnika Kurenta pred sodiščem dokazal, da so vse njegove trditve a mojem pok. ometu nerazdane, je dal častno izjavo in se savel stroške poravnati. Ne to sem jaz od tobe odtopil. (U III. 254/21-12. prepis zapisnika od 24. III. 22.)

Prosim, oziroma zahtevam, da se pri moji upokojitvi vteje 46 let povrh, v smislu § 62 ob obtožbo službene pragmatike od leta 1914.

Končno prošim, da se ta moj ugovor priloži dopisu v nameravani upokojitvi ministerstvu pošte in telegrafa v Beogradu in se obenem sklicujem na moje vloge od dne

Ta priziv potrdi, da bo Detela potreboval pravno pomoč, da dobi zadostitev.

Ameriški Slovinci! Ne zapustimo Sloveka, ki je odkril poštne tatvine v Ljubljani, kateri so kradli denar iz pisem, katerega ste pošiljali svojcem.

Izenačenje pravoslavnega koledarja.

New York. — (Jugoslovanski oddelek FLJIS.) — Vsepravoslavni kongres, ki se je vršil meseca maja v Carigradu, je sklenil izenačenje koledarja. Ta pomembni zgodovinski dogodek je praktično važnosti tudi za Ameriko, kjer živi veliko število pravoslavnih kristjanov. Srbi, Rusi, Ukrajinci, Orki, Rumuni in drugi bodo od 1. oktobra tega leta praznovali svoje cerkvene praznike istega dne kot po uradnem koledarju.

Ameriški delodajalci, pri katerih delajo priseljenci pravoslavne vere, niso dostikrat mogli razumeti, kako je to, da njihovi upošleni praznujejo Božič ali Novo leto trinajst dni potem ko ga so vsi v Ameriki že praznovali. Od sedaj te razlike ne bo več.

Dosedaj se je pravoslavna cerkev ravnala po julijanskem koledarju, ki zastaja za celih 13 dni za koledarjem "novega stila".

Julijanski koledar je bil do nedavna tudi uradni koledar na Ruskem, v Srbiji, na Grškem in v drugih pretežno pravoslavni deželah. Ruska vlada je po revoluciji izenačila koledar; ravnotako je v Jugoslaviji po ujedinenju veljal uradno le gregorijanski koledar. Ali pravoslavna cerkev se je še vedno držala julijanskega koledarja, valed česar so pravoslavni praznovali svoje praznike po "staremu stilu".

Sedaj — prvič v zgodovini — bo veljal isti koledar po vsem civiliziranem svetu. Vsepravoslavni kongres je sklenil, da letos po 30. septembru (starega stila) naj mesto 1. oktobra sledi takoj 14. oktober. Tako bo pravoslavni koledar enak v datumu z gregorijanskim koledarjem, ki je zakoniti koledar v vsem zapadnem svetu.

Izenačenje koledarja in mali koledarski popravek, uveden od Vsepravoslavne kongresa v Carigradu — o katerem bomo kasneje govorili — je brzokone začenja beseda v starodavnem prizadevanju, da se koledar prilagodi letnemu kroženju zemlje okoli solnca.

Predno je Julij Cezar reformiral koledar, je bil koledar navkriž s solničnim letom. Vsako koledarsko leto je imelo tedaj 365 dni za koledarjem. Julij Cezar je l. 45 pred Kristusom reformiral rimski koledar s tem, da je odredil, da vsako četrto leto namreč ono leto, ki je deljivo skozi štiri ima 366 dni in vsa druga 365. Da se zopet pride v vzporedni tir s

solničnim letom, je ukazal, naj se piše isti datum skozi 90 dni.

Povprečna dolgot julijanskega leta znaša torej 365 dni in ena četrtnina dneva. Solnčno ali astronomsko leto pa je malo manjše: Solnčno leto, t. j. doba med dvema prehodoma solnca skozi isto enakonočje (ekvinocijo) ali, z drugimi besedami, doba, ki jo zemlja rabi za obkroženje solnca, znaša neizpremenljivo 365 dni 5 ur 49 minut in 46 sekund. Povprečno julijansko leto je bil torej za 11 minut in 14 sekund predolgo. Ta prebitok bi se tekom 400 let nakopičil na približno tri dneve.

Julijanski koledar je bil razljen v zapadnem svetu do leta 1582, ko je papež Gregorij XIII. odredil popravek koledarja v svrhu, da naj pada enakonočje vedno istega dne vsakega leta. Ta popravljeni julijanski koledar se imenuje gregorijanski koledar. Popravek obstoja v tem, da leta, ki končajo na dve ničli, takozvana sekularna leta, niso več prestopna, marveč imajo le 365 dni. Le ona sekularna leta, ki so deljiva skozi 400, ostanejo prestopna leta. Tako na pr., leto 1900 (dasi deljivo skozi štiri) ni bilo prestopno, pač pa bo l. 2000 prestopno po gregorijanskem koledarju.

Povprečna dolgot gregorijanskega leta znaša zato 365 dni, 5 ur, 49 minut in 12 sekund. Je torej še vedno za 24 sekund daljša kot solnčno leto. Ta dozdnevno malenkostni pogrešek se tekom 3000 let nakopiči na en dan.

Gregorijanski koledar je bil sprejet od vseh katoliških dežel in malo po malo so sledile tudi druge dežele. Angleška in njene kolonije so ga uradno uvedle l. 1752. Vzhodni svet pa se je še vedno držal julijanskega koledarja, ki sedaj zastaja za celih 13 dni za gregorijanskim. Kakor smo že omenili, je sovjetska vlada sprejela gregorijanski koledar l. 1918, dočim ga je turški parlament uvedel l. 1917. V Jugoslaviji je bil l. 1919 uveden "novi stil" za vso državo. Ravnoisto je storila Rumunska, Bolgarska in Grška sta pa ostali pri julijanskem koledarju. Ravnotako pravoslavna cerkev in grško-katoliška cerkev.

Vsepravoslavni kongres ni lo izenačil koledarja z gregorijanskim, marveč je njegova reforma šla še dalje: popravil je pogrešek gregorijanskega koledarja. Popravek obstoja v tem, da je ona sekularna leta bodo prestopna, ki, podeljena z 9, dajejo kot ostanek ničlo ali 4; vsa druga sekularna leta bodo prosta. Medstoletna leta ostanejo prestopna oziroma prosta kakor do sedaj. Po tem popravku bo povprečno reformirano leto enako s solničnim letom, dočim je povprečno gregorijansko leto za 24 sekund daljša od solničnega.

negi. Leta 2000 potem najmanjši časoslovju ne bo preno, dočim po gregorijanskem ledarju bi moralo biti prestopno. Ako do tedaj ne popravimo, no začeti za en dan.

Zanimivo je, da je za podte reforme služila naučna prga arškega profesorja Maki Trpkovića.

NAZNANILO IN ZAHVAL

Zalostnim areem naznanitvno vest, da je naš sin ozirobrat

FRANK RETZEL

smrtno ponesrečil v premore dne 20. avgusta t. l. se je u plast kamenja na njega, da je na mestu mrtve. Bojen je bil junija, 1903 na Butler, Pa. Pprisrčno se zahvalimo vsem, so nam pomagali bodisi na en drugi način in nas tolažili v žalostnih urah nesreče. H vsem, ki so ga obiskali ob mrtkem odru in ga okrasili s k nim svečim svetjem in venč, ga spremili k zadnjemu počitku. Hvala sestrični Mrs. in Mr. Z za krasni venec in za vsestrano pomoč, enako hvala njegovastriču za venec in dano pomoč, dalje hvala družini Tekaviz družini Baloh za darovane v Lepa hvala dekletom in mladčem iz East Canonsburga za rovine venec in šopke eveti. Hvala družini Zupančič in Čan iz Brounhton-a za krasne venec vdeležbo pri pogrebu, druž Mastnak in Progar, ter mladčem in dekletom iz Alexandriavence, ki so jih ppoložili na k v važnji prijateljski pozdrav. Kojnjk je bil član SNPJ. in K. K. J. katera oba društva sta tudi darovala venec v zadnji skki pozdrav in se polnočtevi vdeležili pogreba z zastavami četu. Hvala članom U. M. W. A. št. 1214 iz Canonsburga za k smi venec, nadalje Gas and Company za venec in Slovinci godbi iz Alexandra, ki so mu igrali žalostinko v zadnji pozdr. Hvala družini Bratuš iz Denamre, družini Mastnak iz Washintona, Mrs. Verhovitz iz Cleveland, Ohio in teti Mrs. Paulich iz Bler, ki so prišli tako daleč na pogreb. Pogreb se je vršil dne 2. avgusta, 1923 na katoliško pokopališče, kjer je bil položen pok svojega očeta, ki je umrl ena smrti še dne 28. septembra, 1919. Počivaj mirno dragi moj sin, lahka naj bodo tebi ameriška nja. Žalnoči ostali: Marija Frank Pogoreltz, mati in oče Ludvik, Mimi, Angela, Erna Helen, Henry, Alojzi, bratje sestre v Canonsburg, Pa. B. 106.

Josip Jurčič:

DOKTOR ZOBER.

(Dalje.)

Bežal je bil pred svojo srečo, kar se mu je zdela nedosežna, ker ji ni mogel gledati v presvetlo lice, ali sedaj se mu je blizala v vsej istinosti.

Ko je vse to Liseu šlo po glavi, kakor bliski, našteval je stari doktor Zober hladnokrvno načrte, po katerih naj se ravna. Plačano vožnjo po Do navi od Zemuna naj vrže v vodo. V Zemunu naj se izkresa, tam v agenturi isve, kdaj pluje prva ladja iz Zemuna ali Beograda po Savi — če velja še vozni red, kakorilani, odhaja še jutri jutraj, reče — "in potem ste, v štirih dneh na slovenski zemlji in na Pražanku in ona se bo naslonila na vas in od veselja jokala ter očitala, zakaj vas ni bilo "tako dolgo, oh, tako dolgo, kaj sem tačas trpela in jokala za tebe, ti ljubi hudobnež, ti..." ha, ha, ha! Kaj ne, da znam še? Istotako je nekda njena mati z menoj gobovala, a vraga, napoleed je vzela drugega za moža! — A propos, zakaj mi niste pisali ničesar, da nisem vedel vaše adrese?" vpraša kosečno starec Lisea.

"Izgovor je tako navaden, da, skoro neverjeten, ali resničen je. Med preseljevanjem sem izgubil vaše pismo, v katerem ste mi bili zapisali ulico in hotel. Takoj spočetka pa vam nisem hotel, niti ne mogel odgovarjati, ker vaše ponudbe a tistimi pismi, ki ste mi jih stavili na razpolaganje, zdelo se mi je..."

"Nemoško sprejeti? No, da, prav ste storili. Sedaj tudi ni mogoče več, kakor tudi ni potrebno. Požgal sem jih lani. Oba sta umrla in maečeval sem se obema. Pravijo, da se na starost človek potroši, tako se naj zgodi pa še z menoj. Nasovražil sem se, sedaj poskusim, če je še kaj ljubezni ostalo. In kakor rečeno, one papirje sem požgal."

"Ali bi smel vedeti, kaj je bilo v njih?" vpraša Lisea.

"Tako? Ponujal sem vam jih — na moje poštenje, da bi jih ne bil dal nikomur drugemu za nobeno ceno — ali niste jih hoteli. Zdaj vam pa naj razlagam, kaj je bilo v njih? No, vi sami ne bi vedeli mnogo več, nego veste dosedaj, ako bi jih bili čitali. Posneli bi bili iz enega, da neki doktor Langman sam priznava meni nasproti, da me je lopovsko prevrnil in me za ves svet prosil, naj mu prizanesem. Dalje bi bili brali saljubljeno pismo neke Alojzije, ki ni bila nihče drugi, nego mati vaše neveste, Langmanica, in sem zopet kakor prejemnik jaz imel čast figurirati na zavitu. Tretje je bil pa protokol, narejen na konzulatu v Aleksandriji, katerega bi tudi mogli šele potem razumeti, ko bi vam jaz povedal nekatere stvari od početka. — Sicer bi te pripovedovanje lahko odložil da se zopet vidiva na Pražanku, kjer vas prihodnje leto, ali morda že na pomlad, gotovo najdem posestnika. Vendar nekoliko bodi povedano takoj, da vam bodo jasne one stvari, katerih sem samo napol omenil v prejšnjih najnjih pogovorih. Mislil pa, da bo najbolje, ako jih veste sami. Zenskama na Pražanku, nevesti vaši in tisti stari hčini sem navezal izmišljeno bajko na vrat, poslušajte

zvesto, kar vam bom o meni povedal, in naredite se, kakor bi vse svetopisemsko verjeli, tako bo še najboljšje. Vam hočem pa povedati resnico, vsaj po vrhu, drugo lahko dopolnim kasneje. Toda prej je dobro, da večerjava. Beefsteak na ladji mi je vselej dišal. Potem pri čaši vina vam hočem povedati kosček svoje zgodovine. Doli v spalnici imam v kovčegu neke slovenskega vina, ki sem ga iz najfine domovine a seboj vzel. Preskrbite večerjo, jaz prinesem pijačo. Nekeč sva že pri domačem vinu imela razgovor, torej tudi za to slovo."

Stari Zober odide v trehuh ladje, kjer se malo kabine za spanje toliko dšeh, kolikor se jih v praksi drži pregovora: "Kdor prej pride, prej me-lje."

Ko sta potem povečerjala in pri čaši domačega vinca sedela, prične Zober:

"Jaz sem bil živ dečko, ko sem bil mlad. Dasi sem bil kmetskega stanu, vendar mi je bilo kmalu lahko mogoče sleči ono nerodnost in negotovost v vedenju, ki navadno tudi najinteligent. študente iz kmetskih rodov in karakterizuje in jim ostaje vse življenje. Saj ste že čuli pregovor: "Rustica natura tenet sua jura", ali: Kmet ostane kmet, čeprav do polne spi.

"Tako sem bil kmalu v boljših hišah znan in priljubljen. Poučeval sem pri nekem trgovcu, ko sem bil v zadnjem letu licejskih študij. Imeli so me popolnoma za domačega in med otroci sem bil kakor brat.

"Posebno sem se rad zabaval a tačas petnajstletno Alojzijo, in ko sem šel na vseučilišče in sem se na gradiču Pražanku, kjer je tačas bila trgovčeva rodbina na letnih počitkih, kajti grad je imel drugega gospodarja, poslavljaj pred odhodom, zapazil sem, da sem v dekleo zaljubljen, ona pa v mene. Prisezala sva si večno zvestobo, in ker sem se na Dunaju učil medicine in bil od starišev zapušen, bila so mi nje pisma največja tolažba in duševno krepčilo.

"Vsako počitnice pa sem imel doma, v obližu Pražanka, prilike shajati se z njo in delala sva načrte, kako bo po končnih študijah ona moja ljubljena žena, kako mi bo sreča gotovo naklonila lepo prakso, in največje veselje bi bilo potem za naju, ko bi kupila gradič Pražanek, o katerem sem od svojega očeta že tačas vedel, da bo prodan, kadar umrje tedanji lastnik.

"To so bili najlepši dnevi mojega življenja, časi iluzije in domišljave špekulacije na lepo bodočnost.

"Med mojimi tovariši že na liceju mi je bil najljubši prijatelj součenec, Langman a imenom, sin nemškega uradnika, kateri je bil kakor toliko drugih uradnikov, porinjen iz nevem katere nemške province k nam. Jazpravzaprav ne vem, kaj me je vlekel k temu človeku. Že tačas — to so bili še drugi časi nego danes in tudi dananjši so proketo žalostni — nas je bilo nekoliko v naših pomečenih solah, ki smo med seboj govorili jezik svoje matere. Lečili smo se kmetski sinovi od gosposkih sinov, uradniških itd. Langman je znal samo nemško in se mi je že smejal, kadar sem a tovariši govoril slovensko, kar gotovo ni bilo pri-kupno. (Dalje prihodnjije.)

FONOGRFSKE PLOŠČE

naprodaj izvrstne, dobroznane slovenske plošče v tem mesecu so:

72514—Pesmi — Ribick
Opri mi kamrice.
Prišla bo spomlad.

69802—Pesmi — Šnajdova
Ljubica povej, povej.
Ne bom se možila.

72207—Pesmi — Pongrac
Otok Bleški.
Ljubica moja, kaj si strila.

Cena 75c za vsako ploščo.

Pišite po naš brezplačni cenik.

THE JEWELRY—MUSIC SHOP.
CHISHOLM, MINN.

VABILO NA PLESNO VESELICO

katero priredi

MAX. SLOV. GODBA NA MAXHOM

dne 15. septembra 1923 v Slovenskem delavskem domu na Maxhom, Pa.

Najljubnejše vabimo na to veselico občinstvo iz Maxhom oblice, kakor tudi iz Conemaugh, Franklin, Bon Air, South Fork, Berwardale, Lloydell, Dunlo in Kraysn, Pa., pripeljite seboj svoje družine, da se bomo skupaj zabavali in pripricani smo, da vam nebode iskako se vdeležite te naše veselice. Preskrbljeno bode z vsem najbolje za jesti in piti, za ples bode pa igrala Slov. Max. godba iz Maxhom, Pa.

Vstopnina za moške 50c. Zenske in otroci so prosti vstopnina.

Za obilno vdeležbo se priporoča in vabi odbor S. M. Godbe.

VARČLJIVI NAROD

VLAGA REDOVITO

INVESTIRA RAZUMNO V

KASPAR STATE BANK

NAJVEČJI JUGOSLOVENSKI BANKI V ZJEDINJENIH DRZAVAH.

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice CHICAGO ILLINOIS

KAPITAL IN PREOSTANEK

\$1,250,000.00

Pod nadzorstvom vladnim, državnim in Chicago Clearing House Ass'n.

Prodajamo parobrodne listke za vse parobrodne družbe v Jugoslaviji in obratno. Izdelujemo listine (affidavits) za praljenike, ter pošiljamo denar v stare domovino najceneje in najhitreje.